

(uglavnom članovi Grupe 99). Domaća zadaća s istom temom – kako vide svoju budućnost – zadana je nedavno i drugoj grupi autora, ovog puta onim još neafirmiranim, mlade generacije, različitih svjetonazora i iskustava, koji žive u Zagrebu, Beogradu, Banjoj Luci, Sarajevu, Skoplju... ili pak u inozemstvu. Njih je odabrala, kako piše u uvodu, studentica Sandra Horina iz Beča, pa, ipak, unatoč činjenici da je upravo ona pozivala zastupljene autore i prikup-

dom svi autori/ice zgražaju se nad onim što se dogodilo, nerijetko smatrajući da je njihova generacija u toj proizvodnji užasa bila potpuno *nedužna*, da u ratu nije željela sudjelovati i da do njega ni na koji način nije dovela. Taj, pomalo naivni, odistički ton jednoj izgubljenoj generaciji u nekim je tekstovima prenatravan, osobito tamo gdje je popraćen iskazima zajedništva i gotovo pionirskim zakletvama u bolju budućnost ili pak već toliko puta ponavljanim frazama o dijalogu, toleranciji, multikulturalnosti... Stoga mi se teško oteći dojmu da su pišući eseje na ovu temu i dijelom za stranoga izdavača (OSCE) neki autori – vjerojatno podsvjesno – bili vođeni predodžbom o tome kakav esej treba napisati da bi se on svudio nekom zapadnoeuropskom čitatelju, kakvim stilom, na koju temu i s koliko općevriježenih demokratskih parola koje su kao meritum pravog pisanja o ratu u Jugoistočnoj Europi postavile razne europske, rjeđe književne, a

Mi i Oni

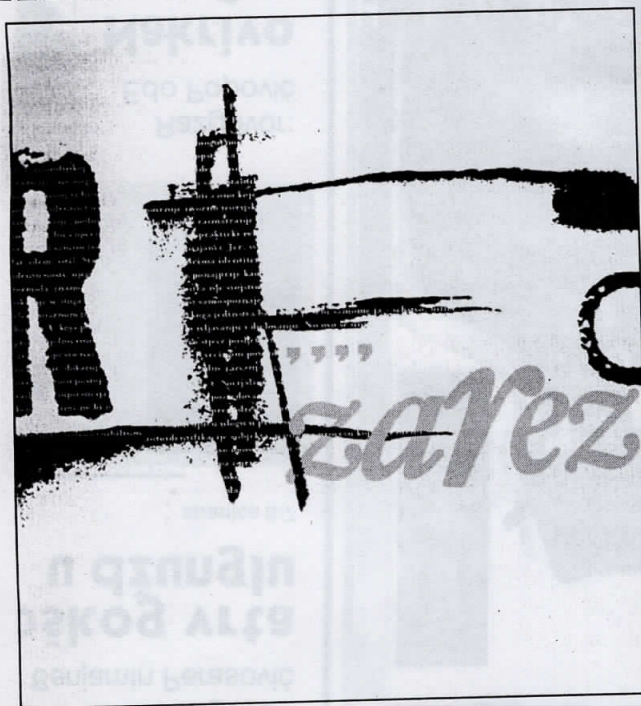
Ipak, po literarnoj inovativnosti, zanimljivosti komentara i drukčijoj percepciji u knjizi se izdvaja nekoliko tekstova, ponajprije oni Andreja Nikolaidisa iz Crne Gore, Envera Hoxhaja iz Prištine i Sandre Horine. Pritom Nikolaidis pokazuje priličnu samosvjesnost u komponiranju teksta; Hoxhaja pak vrlo kritično govori o današnjem pogubnom nacionalizmu Albanaca na Kosovu – dakle o krivnji *svojega naroda* – za razliku, primjerice, od zastupljenih beogradskih autorica kojima je NATO-bombardiranje još *najaktualnije* iskustvo i uopće krajnja točka užasa ovoga rata (npr. u eseju Ivane Slavković); a Horina pak kroz putopisnu formu pripovijeda o post/ratnoj svakodnevnici na ovim prostorima. Tekst Igora Štika iz Zagreba u zanatskom je smislu vrlo korektan, premda u tonu hladan i suzdržan, a temom o bastardnom identitetu autora – uostalom kakav je, po-

nestanku građanskog slobodnog svijeta i nezavisnosti (u zapisu Ljiljane Bogdanović), ispravljajući, navodno, pogrešnih tumačenja (kao što je ono o krivici Srpske pravoslavne crkve, o čemu piše Dejan Krstić) itd.

Sve u svemu, *U obranu naše budućnosti* knjiga je puna stereotipa, već viđenih društvenopolitičkih analiza i... postupaka, odmacima u originalnosti i... Ona čitatelju esejističko-biografske i... lom desetljeće novo, osim i... s neke strane. Ipak, i kao ta... ke signale za... še stvarnosti prije svega: osobita disku... ratu i našim kanu, odno... Europi, Drugima i uopće onome što mi mislimo da drugi od nas očekuju. ☒

101/6300

MARGINA

re političkoga života ili pak, šire shvaćene, društvene svakodnevice. Tako u ovom broju *Reči* o tvorbi raznih identiteta i mitologija pišu Žarko Puhovski, Aleš Debeljak, Slobodan Šnajder, Dunja Rihtman-Auguštin i Igor Štik. Kulturu u tranzicijskom razdoblju u Hrvatskoj prikazuje Andrea Zlatar, a časopis donosi i pretilak u hrvatskom kontekstu dobro poznate *Bilježnice* Vjerana Zuppe. Zatim slijede temat *Psihotrauma i rat*, u koje- mu govore Sabina Popović, Libby Tata Arcel i Gordana Tocilj-Šimunković, te niz kulturoloških eseja autora Srđana Vrcana, Deana Dude, Nadežde Čačinović, Sonje Briski

Uzelac i Hrvoja Jurića. O krizi hrvatskog filma devedesetih piše Jurica Pavičić, a o glazbenim događanjima Ante Perković, Dina Puhovski i Trpimir Matasović. U teorijsko-književnom dijelu slijede tekstovi Krešimira Bagića, Andree Zlatar, Renate Jambrešić Kirin i razgovor s Vladimiro Bitijem. Blok književnosti donosi dramske, poetske i prozne tekstove Ivane Sajko, Aleša Debeljaka, Nataše Govedić, Borisa Becka, Nevena Jovanovića i Daše Drndić. Osim u beogradskim knjižarama, posljednji broj *Reči* uskoro će se moći kupiti i u Hrvatskoj, u zagrebačkoj knjižari *Konzor*. ☒

časopisi

Margina

Margina, Časopis za širenje decentralističke kulture, Skopje, Makedonija

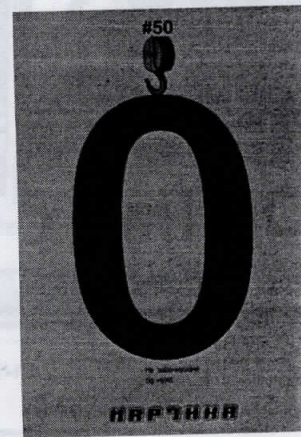
Klara Bilić

U sklopu manifestacije *Sunnymoon*, mjeseca makedonske umjetnosti, zagrebačka je publika imala priliku upoznati se s makedonskim časopisom za kulturu *Margina*. Časopis je u net kulturnom klubu *MAMA* predstavio glavni urednik Nikola Gelevski.

Margina izlazi osam godina i kao većina časopisa za kulturu na ovim prostorima ima problema s financiranjem. Za razliku od sličnih časopisa u Makedoniji, *Margina* je ipak imala sreću da su je financijski potpomagali Soros (prvih pedeset brojeva) i jedna švicarska fundacija (posljednje dvije godine). Zahvaljujući ovim okolnostima *Margina* je jedini makedonski kulturni časopis koji uspijeva zadržati kontinuitet izlaza i jedan je od rijetkih koji je zbog financijske situacije u državi uopće opstao. Što se koncepcije časopisa tiče, *Margina* pokriva dvije scene – svjetsku i lokalnu. Tako Makedoncima nudi niz zanimljivih prijevoda iz suvremene teorije – Egeltona, Derrida, Liessmana, Sloterdijka te niz drugih. Časopis također donosi prijevode kratkih romana koje je zbog financijske situacije lak-

še objaviti u ovakvoj formi.

Lokalna scena je, kako ističe urednik, bolna točka *Margine*. Urednici se trude dati potpunu samostalnost određenom području (gradu, mjestu), a rezultat takve samostalnosti često nije ono što uredništvo, a i čitatelji očekuju. Međutim, ovaj podatak više govori o kulturnoj zbilji Makedonije, nego o kvaliteti *Margine*. Jedan od načina na koji *Margina* djeluje decentralizirajuće jesu i izdanja u kojima makedonski umjetnici sami određuju na koji će način prezentirati svoje stvaralaštvo. Gelev-

ski ističe da je *Margina* tako došla bila nekoliko uspješnih, samostalnih uradaka.

Marginu čita uglavnom mlada intelektualna publika, za razliku od starije, profesorske koja pokazuje otpor prema časopisu. Naklada je petsto primjeraka od kojih se proda njih tristo padeset. Valja spomenuti da su neki tekstovi iz *Zareza* također našli svoju čitalačku publiku u Makedoniji upravo zahvaljujući prijevodima u *Margini*. ☒